

Läsliv

2019 #3

Det ska
vara enkelt
att läsa

EN TIDSKRIFT FRÅN MYNDIGHETEN FÖR TILLGÄNGLIGA MEDIER

5

romaner
om livs-
öden

Läsguldet 2019
Maria Glawe om
Sustainable Poetry:

”Lyfter barns och ungas röster”

SHARED READING: ATT LÄSA I GRUPP GER SJÄLSLIG LÄKNING

Tack för min tid som redaktör

MTM ska flytta till Malmö. Därför lämnar jag över pennan och rodret för Läsliv till min nya kollega Anette Säfström. Det är roligt att vara redaktör för Läsliv, jag lämnar lite motvilligt. Jag hejar på Hammarby, så ni kan väl förstå att jag inte kan flytta till Skåne. En supporter i diaspora. En vilsen Bajare.

Men jag kommer att följa våra läsare, förmedlare och inspiratörer även fortsättningsvis. Tillgänglig läsning är en hjärtefråga. Lättläst något jag arbetat med länge; punktskrift, talböcker och taktila böcker har jag lärt känna efter hand. En spännande värld öppnade sig för mig här på MTM.

Tack alla ni som delat med er till Läsliv. Fortsätt med det! Hör av er till Anette.

Avslutningsvis vill jag önska alla en skön bokhöst och en glad läsjul.

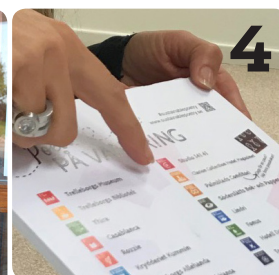

Katarina Carlstein Carlsson,
redaktör

FOTO: CARINA GERDIN

Tillgänglig läsning är en hjärtefråga!

INNEHÅLL NOVEMBER

- 3** Nytt från MTM
- 4** Läsguidet: Sustainable Poetry
- 8** Barn och unga
- 10** Punktläsande Viktoria kombinerar biomedicin och elitfridrott
- 13** 5 frågor till Magnus Larsson, MTM
- 14** Ingrid Dalén, pionjär inom lättläst
- 16** Lättlästa böcker
- 17** Nyheter i korthet
- 18** Läkande läsning
- 22** Frågor & Svar
- 23** Tidsfördriv
- 24** Boktips

Läsliv ges ut av Myndigheten för tillgängliga medier. Citera oss gärna men ange källa. **November 2019 nummer 3. Utgivning:** 3-4 nr/år. **Ansvarig utgivare:** Magnus Larsson. **Redaktör:** Katarina Carlstein Carlsson. **Grafisk form:** Oktavilla. **Layout:** Anette Säfström, Carina Gerdin. **Redaktion:** Marita Forsberg, Tom Weegar, Carina Gerdin, Anette Säfström. **Tryck:** Stibo Complete. **Adress:** MTM, Box 5113, 121 17 Johanneshov. **Redaktionsärenden:** katarina.carlstein.carlsson@mtm.se. **Kostnadsfri prenumeration:** mtm.se/om-oss/tidskrifter/prenumerera. Finns som tryckt tidning, pdf och taltidning. **Telefon till växeln:** 08-580 02 700. **Internet:** www.mtm.se. **ISSN:** 2001-7103. **Omslagsfoto:** Camilla Gewing-Stålhane

En levande demokrati som kännetecknas av delaktighet behöver ge möjlighet till alla att läsa på sina villkor. Det handlar om den demokratiska rätten till läsning.

Magnus Larsson, generaldirektör MTM

En bok som hjälpt dig i en tung period?

Imke Janoschek
chefredaktör

– En av mina absoluta favoritböcker

och stora läsupplevelser är Marlen Haushofers "Väggen". En bok som kom ut på 60-talet, om en kvinna som blir ensam kvar i alperna efter en naturkatastrof.

Thomas Roos,
projektledare

– "Den hemliga historien" av Donna Tartt. Den låter en

sjunka ner under en filt och fly verkligheten. En riktig bladvändare och en av de bästa böcker jag läst.

Elisabeth Nilsson,
skoladministratör

– När min man dog läste jag "Dagbok från

ditt försvinnande" av Malin Lagerlöf. Den hjälpte mig att hantera sorg och saknad. Det får ta tid och det är okej att bli arg när någon säger att det kommer att bli bättre.

Sarah Linton,
redaktör

– När mitt barn var väldigt känsloläst, antagligen för

att han fått syskon blev min bibel "Barn som bråkar" av Tina Wiman och Bo Hejlskov.

Vad är Legimus?

INRIKTHETEN FÖR
TILLGÄNGLIGA MEDIER

mtm.se på teckenspråk

Vi har uppdaterat vår webbsida med information på teckenspråk. Än så länge finns teckenspråksfilmer på ett urval av sidorna.

Rubriker och listor gör text begriplig

Vad tycker läsare med lässvårigheter gör texter begripliga och vad hindrar läsningen?

Deltagarna i projektet Begriplig Text har genom tester, diskussioner och analyser identifierat 19 faktorer som gör en text begriplig. Rubriker som beskriver innehållet, sammanfattningar, mellanrum mellan stycken och punktlistor är några av dessa faktorer.

Projektet har drivits av Dyslexiförbundet, Afasiförbundet, Autism- och Aspergerförbundet och FUB i samarbete med bland annat MTM och Språkrådet. Målgrupp är alla som arbetar med text och information, och specifikt med texter som riktar sig till personer med kognitiva svårigheter.

– Projektet har samlat råd i broschyrer, filmer och blogginlägg. I kompendiet Alla vill förstå vad de läser. Där beskrivs ett antal exempel på läsare med olika förmågor och erfarenheter. Det ger avsändare av texter en vägledning i hur de ska producera sitt informationsmaterial, säger Ester Hedberg, som är projektledare.

Materialet finns på begripligtext.se

FOTO: CARINAGERDIN

Nya uppgifter för kontakt

Från den 1 januari 2020 har MTM ny besöks- och postadress.

Postadress:

Box 51
201 20 Malmö

Besöksadress:

Hans Michelsensgatan 2, Malmö

Telefon:

040-653 27 00

Vår e-post är som tidigare info@mtm.se och webbplatsen hittar du på mtm.se

Glada prisvinnare på Söderslättsgymnasiet i Trelleborg: Sten Ivarsson, bibliotekssamordnare, och Maria Glawe, förstelärare och speciallärare.

Sustainable Poetry är 2019 års vinnare av MTM:s pris Läsguldet. Det är ett projekt som handlar om kreativt poesiskapande. Här använder man sig av läsning och språkets utvecklande kraft för att ta till sig kunskap.

TEXT KATARINA CARLSTEIN CARLSSON **FOTO** CAMILLA GEWING-STÅLHANE

Skolprojektet blev global rörelse

Barn och ungas röster är en betydelsefull kraft om vi ska nå de globala målen – och den kraften tas tillvara i Sustainable Poetry. Det förklarar Maria Glawe som är initiativtagare till projektet. Hon är speciallärare med inriktning på språk-, läs- och skrivutveckling, och föreläsare på Söderslättsgymnasiet i Trelleborg med inriktning literacyutveckling, digital kompetens och lärande för hållbar utveckling.

Maria Glawe har alltid undervisat i poesi och beklagar att poesin ofta får stå tillbaka i skolan till förmån för formellt

skrivande. I Poesi för en hållbar framtid lyfts poesin fram som en form som kan användas för att uttrycka synpunkter, framtidsvisioner och ställningstaganden. Det ökar möjligheten för barn och unga att lära sig om barns rättigheter och bli stärkta i sin rätt att göra sina röster hörda och bli medskapare i viktiga frågor som rör deras samtid och framtid.

Teamet som arbetar med Sustainable Poetry har haft ett särskilt bra samarbete med SFI/introduktionsprogrammen för nyanlända och resurscentrum för Söderslätt-

Barn och ungas röster är en betydelsefull kraft

INGEN SKA LÄMNAS UTANFÖR

Med utgångspunkt i **Agenda 2030** kopplar Sustainable Poetry de olika delmålen till personliga erfarenheter, som eleverna sedan uttrycker genom att skriva poesi. I bilden till vänster har Maria Glawe sällskap av Mattias Karlsson och Wille Persson, som båda går i gymnasiet.

Juryns motivering

”Med FN:s hållbarhetsmål i centrum har **Sustainable Poetry** med stort engagemang format en samskapande kreativ arena utan begränsningar. Där kombineras kunskapsinhämtning med språkliga och estetiska uttryck, och alla bidrar med sina upplevelser.”

gymnasiet. Projektet har fört samman lässvaga och lässtarka grupper. Alla har kunnat delta och läsa på sina egna villkor. Den språkliga mångfalden bland eleverna lyfts fram som en resurs i undervisningen.

– Vi har lagt särskild vikt vid att inkludera och inspirera – det viktigaste av allt har varit medskapandet hos våra elever och genom att lyfta det hoppas vi bidra till en livslång läsglädje. Sustainable Poetry lyfter barn och ungas röster och stärker deras medskapande i demokratin, berättar Maria.

Genom sin webbsida och sociala medier inspirerar projektgruppen andra pedagoger och skolbibliotekarier att arbeta med Sustainable Poetry. Det är många som har tagit efter, både i Sverige och utomlands. Söderslättsgymnasiet samarbetar nu med

skolor i Europa men också i Afrika och Nordamerika. Elever och lärare får vidgade perspektiv, inspirerar varandra och genom att skapa tillsammans stärks känslan av gemensamt ansvar för att nå de globala målen.

Sustainable Poetry började i liten skala men slutade med att hela världen blev inbjuden. Det blev genomfört tack vare en digital plattform. Med FN:s globala hållbarhetsmål som inspirationskälla kan alla bli inkluderade! Läsåret 2019/2020 samskapar man med skolor från bland annat Turkiet, Ghana, Danmark, Grekland, Portugal och Serbien.

Sidan sustainablepoetry.se är levande och projektet fortsätter att rulla på. Följ gärna sidan och låt er inspireras! ●

TILLGÄNGLIG LÄSNING FÖR ALLA

Läsguldet – tillgänglig läsning för alla

är ett pris som vi på MTM delar ut årligen. Med Läsguldet uppmärksammar vi personer, organisationer eller institutioner som på ett utmärkt sätt skapar möjlighet för personer med läsnedsättning eller med nedsatt läsförmåga, att läsa på sina villkor. Prissumman är 25 000 kronor, som ska användas för att sprida läsglädje.

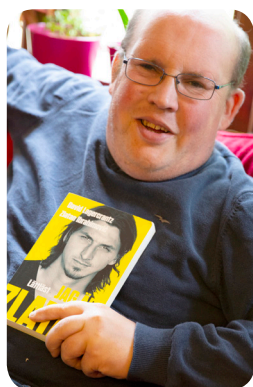
Övriga finalister!

Av de nominerade valde juryn fem finalister. Här presenterar vi de övriga fyra.

Robin Nolblad, Bokkompis i Lysekil

Robin Nolblad är en riktig Bokkompis. I samarbete med Studieförbundet Vuxenskola är han cirkelledare för en grupp läsintresserade i Lysekil. Ett tiotal personer i gruppen **Roligt att läsa** träffas en gång i månaden på biblioteket. Där pratar de böcker, läser högt och tipsar varandra om bra läsning. Ibland kommer författare på besök, som Camilla Wallqvister. Det blir inspirerande samtal kring författarnas böcker.

Roligt att läsa riktar sig till personer i daglig verksamhet som gått ut skolan och börjat jobba. I anslutning till projektet utbildar man läsambassadörer, Bokkompisar, bland gruppen av personer med intellektuell funktionsnedsättning. Tanken är att en Bokkompis ska uppmuntra sina vänner till läsande och själva vara en positiv förebild. Och de är en sådan engagerad kompis som Robin är.

Akalla 4H i Stockholm

Akalla 4H finns på Järvafältet i Stockholm. Med miljonprogrammets huskroppar som fond bedriver Akalla 4H sin verksamhet med bland annat gulankor, getter och får. En vanlig vecka sjuder gården av aktivitet. Förskolor kommer på besök på dagarna, och efter skolan är ett 60-tal barn och ungdomar inskrivna i olika kurser. Under 2019 har gården bedrivit läsprojektet Bokmalarna. 4H har mottot att lära genom att göra. Att läsa är en del av verksamheten.

– Läsningen ska också vara lustfylld, och vi vill också att barnen ska ta med läsningen hem. Alla kanske inte har en egen bok, det får dom här hos oss.

Mustafa Kaoud, läsinspiratör i Malmö

Berättande och litteratur har alltid varit en stor del i journalisten Mostafa Kaouds liv. 2014 flydde han till Sverige från Syrien. Han ville inget hellre än att fortsätta arbeta med språk och svaret låg i litteratur och integration. Biblioteket blev en självklar plats och träffpunkt och han har sedan dess jobbat hårt för att hitta olika projekt.

Listan på Mustafas engagemang för integration kan göras lång. Han har bland annat arbetat på Sveriges Radio i Malmö, skrivit krönikor i Sydsvenskan och jobbat med Malmö Arab Film Festival. Han är en sann inspiratör och förebild som arbetar hårt för att inspirera till nytänkande, läsande och skrivande.

Läsning som friskvård, Heby kommun

– Vill man att de som inte kommer till biblioteket ska komma hit till oss så går det inte att sitta och vänta. Vi måste gå ut till dem.

Så tänkte Gabriella Friberg Westin och Malin Edlund på biblioteken i Heby kommun. Med pengar från Kulturrådets satsning Stärkta bibliotek kunde de genomföra sitt projekt, som går ut på att nå äldre låntagare med "läsning som friskvård". Genom inslag i lokalradion efterlyste man personer som ville läsa högt på äldreboenden. Nu finns ett

femtontal volontärer som är aktiva högläsare på fem äldreboenden.

– Många personer vet inte att de har rätt till talböcker och nu har efterfrågan ökat. Personer med demens har också börjat besöka biblioteket, med någon personal. Vi slår också ett slag för taltidningen här på biblioteket.

Mysigt och rysligt

I mörkret kan även det som är vardagligt och vanligt tyckas otäckt. Vägen hem från skolan, som man går varje dag, blir plötsligt så annorlunda. Vad lurar i mörkret, vad är det som låter? Att läsa läskiga böcker hör hösten till. Här är tips för dig som gillar **läskiga böcker**.

TEXT IDA BENGMARK ILLUSTRATION MOA HOFF

Glitterflickan av Moa Eriksson Sandberg

Eva-Lottie och hennes mamma har fått låna en lägenhet i ett gammalt hus över sommaren. I trädgården finns flera obehagliga konstverk, som en docka med blåmålat ansikte i ett träd. Vem har skapat allt det konstiga?

En dag märker Eva-Lottie hur någon tittar på henne från ett fönster på översta våningen, vilket är märkligt, för ingen annan bor i huset. Eller?

Sakta men säkert börjar husets historia visa sig för Eva-Lottie. ●●

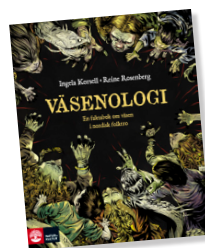
Dödvatten av Lena Ollmark

När Veras mamma dör skickas Vera till ett behandlingshem, där hon ska få hjälp att komma på fötter igen. Där träffar hon Max, vars syster dött i en olycka. Max och Vera är väldigt olika, men det finns ändå något som knyter dem samman. När sommaren kommer blir Vera bjuden att besöka Max och hennes familj i skärgården. Vera råkar hamna i den döda systemens rum, och redan då är det något som känns obehagligt. Det dröjer inte länge förrän fler kusliga saker börjar hända. Är det kanske så att Max döda syster försöker säga sin familj något? ●●

Väsenologi av Ingela Korsell

Inom svensk folketro vimlar det av obehagliga typer. Kanske har du läst om mylingen i Emil, eller om alla de otäcka väsen som figurerar i Pax-böckerna. Ingela Korsell, som skrev Pax, har i den här boken samlat några av de berättelser om olika väsen som hon fått höra genom åren. Dessutom presenterar hon fakta, till exempel om hur man känner igen dem och vad man kan göra för att skydda sig.

Den som vågar gå ut i skogen efter att ha läst den här boken är modigast! ●●

Den som vågar gå ut i skogen efter att ha läst den här boken är modigast! ●●

Prästgårdens hemlighet av Tobias Söderlund

Vanessa bor nära en prästgård. När hon vill filma något läskigt till sin vlogg bestämmer hon sig för att övernatta där med några vänner. Läskigt blir det, mer än vad de kunnat tro. Hon lyckas faktiskt filma ett spöke! Snart börjar konstiga saker hända. Har något, eller någon, följt med henne hem? Bonus: Borgvattnets prästgård finns på riktigt! ●●

Flickan på kyrkogården av Märten Melin

En morgon när Nila är på väg till skolan ser hon en flicka sitta vid kyrkogården. Fastän det är vinter sitter hon i kortärmad tröja, men hon verkar inte frysa. Hon presenterar sig som Maj, och Nila är glad över sin nya kompis. Men det är något som är skumt med Maj. Varför är hon alltid på kyrkogården? Varför är hon aldrig i skolan? Varför kan hon göra saker som inte Maj kan?

Det är väl aldrig så att hon är ett ... spöke? ●●

Rollspel i punkt

Coriolis är ett rollspel som utspelar sig i stjärnsystemet i den tredje horisonten, sammanlänkat av portaler som en sedan länge utdöd civilisation lämnat efter sig. En talbok om spelet finns sedan tidigare och nu har MTM även gjort två titlar i punktskrift.

Den ena är **Coriolis – mörkret mellan stjärnorna**, en regelbok där rollpersoner, färdigheter och utrustning beskrivs. Den andra boken är **Coriolis – horisonten**, som beskriver världar och varelser inom spelet.

Läs, spela och bemästra dina motståndare!

Nya taktila bilderböcker

Bidde det då – Sagan Mäster skräddare av Pija Lindenbaum

Sagan om den lille mannen som blir lovad en vacker rock av mäster skräddare men i slutänden inte får något alls är en klassisk saga. Men vem är den lilla mannen egentligen? Och vad gör han i veckorna medan mäster skräddare jobbar?

Pija Lindenbaum tolkar sagan på sitt speciella sätt.

Punktskrift med taktila bilder och tecken som stöd. Boken färdig i slutet av november.

Är du min bror? av Hsu-Kung Liu

Den brandgula hästen har länge sökt efter sin bror. Men det är inte lätt i den stora staden, med endast ett sönderrivet foto som ledtråd. Ingen han möter passar in på beskrivningen. Någon är brandgul, men är inte en häst. En annan har svart hår och är snabb, men är ett lejon. Till slut möter han en brun häst som också har ett halvt sönderrivet foto. För barn i åldern 0-6 år.

Glestryck med taktila bilder.

Känner du Pippi Långstrump? av Astrid Lindgren

Bilderbok med olika berättelser om Pippi Långstrump. Bland annat om hur hon flyttar in i Villa Villekulla med hästen Lilla Gubben och apan herr Nilsson, om bak och stök och om Pippis roliga födelsedagskalas med Tommy och Annika som gäster. Taktilt omslag och taktila collagebilder. Punktskrift, glestryck. Med originalbok som bredvidbok på pärmens insida.

Beräknas färdig i början av 2020.

Punktkassen finns nu även på engelska

Till blivande punktläsare i förskoleåldern tar MTM fram Punktkassen och Punktväskan. Dessa delas ut kostnadsfritt av Syncentralen. Materialet är tänkt att peppa föräldrar och ge barn möjlighet att så tidigt som möjligt utveckla sina taktila förmågor och möta sitt läs- och skriftspråk. Nu finns materialet också översatt till engelska för familjer med annat modersmål än svenska.

Syncentraler som vill beställa materialet kan skriva till punktklubben@mtm.se

Viktoria Karlsson och ledarhunden Poppe har slagit sig ned i trappan till Biomedicinska institutionen.

Går det att kombinera studier i molekylärbiologi på universitet med en elitsatsning i friidrott? Svaret är ja, om du frågar Viktoria Karlsson.

TEXT KATARINA CARLSTEIN CARLSSON FOTO CARINA GERDIN

Punktläsande biolog med långtflygande mål

Viktoria har det svenska rekordet på 4,77 meter i längdhopp för synskadade. Studerar gör hon på punktskrift. Sedan tre år tillbaka bor Viktoria i Göteborg. När vi träffas på Café Anatomen har hon ledarhunden Poppe, en vit jaktlabrador, vid sin sida.

Vi backar ett antal år: vid fem års ålder förlorade Viktoria synen. Men redan då kunde hon läsa, både svartskrift och lite punktskrift.

– Jag lärde mig läsa svartskrift och punkt parallellt. Via ”fredagsgruppen” på SPSM träffade jag andra punktläsare. Vi skrev också brev på punkt. Det var bra övning. Jag övade också med punktlego.

Nu läser hon både punktböcker och talböcker.

– Talböckerna är bra, för då kan jag göra annat samtidigt. Ofta lyssnar jag när jag går till och från träningen. Punkt är viktig

för då lär jag mig stavning bättre, berättar Viktoria.

Hon läser främst digital punktskrift med punktdisplay, men också på papper.

– Talboksutbudet av kurslitteraturen är väldigt stort, mycket finns inläst. Jag använder textview till de nyproducerade böckerna.

– Tidigare läste jag matte ett år. Det krävde kunskap om en annan typ av punktskrift. Matten har många tecken som displayen inte visar. Men det finns LaTeX, ett programmeringsspråk, för matematik som jag kan läsa. Det går också att konvertera till pdf:er för seende. Det fungerade jättebra.

Punkt är viktig för då lär jag mig stavning bättre.

Det går att bygga kemiska föreningar med samma kodspråk.

Mycket i molekylärbiologi är visuellt. Och det blir ju ett extra jobb när det är många bilder i böcker och kompendier.

– Jag har föredömliga lärare, och särskilt en professor som tycker att de här frågorna är viktiga. Det var den här professorn som ordnade så att UB, universitetsbiblioteket, skaffade en maskin för svällpappersbilder. Sedan har de andra lärarna hängt på.

– Lärarna bestämmer vilka bilder som jag behöver, och lämnar in dessa till biblioteket, till UB. Det tar bara några dagar, förklarar Viktoria.

– I början var det svårt att tyda vissa bilder. Men jag har berättat hur jag vill ha det. Vi har samarbetat och haft en dialog kring det. Om man berättar hur man vill ha det går det att ändra. Så ja, det fungerar jättebra.

UB är verkligen till stor hjälp. Som den gången Viktoria fick ett långt kompendium som pdf.

– Det visade sig att filen innehöll in-skannade bilder som jag inte kunde läsa. Då fick jag hjälp av UB som skannade om bilderna och fixade en läsbar fil på en vecka.

Så, är allt frid och fröjd, med studier och tillgängliga medier? Nja, allt är inte toppen.

– De bilder som beställs från MTM tar förhållandevis lång tid att producera. Det är ett problem. Lika så är det hopplöst att man inte kan beställa kurslitteratur innan man väl är antagen till en kurs. Det går inte att ha framförhållning och produktionen tar lång tid. Nu, när jag är antagen på ett program går det lättare. Mycket av kurslitteraturen finns också redan inläst, säger Viktoria.

Får du andra anpassningar för dina studier?

– Nej, egentligen inte. Jag har inte använt mig av anteckningshjälp. Jag tycker det är skönt att skriva själv. Men ibland får

jag hjälp av en kompis att förklara vad läraren till exempel ritat på tavlan, om dom glömmer bort att beskriva.

Innan vi skiljs åt vill jag också veta: hur går det till att hoppa längdhopp när man varken ser ansatsbanan eller hoppgropen?

– Jag räknar steg när jag springer och så har jag en guide mellan plankan och gropen. Min guide är väldigt viktig för mig. Det finns en tidsgräns på 30 sekunder. Om jag avbryter hoppet så stoppas tiden. Men man får aldrig göra mer än tre försök i varje omgång.

Det är bråda dagar för Viktoria; uttagning till VM och sedan en träningsresa till Japan.

– Vi ska reka inför OS nästa sommar, känna på klimatet, tidsomställningen etc. I november är det VM för parasportare i Dubai.

Viktoria är bland världens bästa i längdhoppning för synskadade. Det kräver sträng disciplin att både plugga och tävla på elitnivå. För att inte behöva skjuta upp kurser har Viktoria läst in en del i sommar.

– Jag vill ju inte komma efter i mina studier, säger hon och skrattar. ●

HÖGSKOLA

MTM har ansvar för tillgänglig högskolelitteratur. Studenter med en läs- eller synnedsättning har rätt att låna sin kurslitteratur som talbok, punktskriftsbok eller e-textbok. Punktläsande studenter kan även beställa kompendier och artiklar i punktskrift eller e-text samt grafiska figurer och liknande som taktila bilder.

Studenterna lånar och beställer böcker via sitt bibliotek, men som punktlåntagare kan studenter även låna via MTM:s Punkt- och prenumerationservice, punktskrift@mtm.se 08-580 02 720.

5 frågor till...

... **Magnus Larsson**, generaldirektör på MTM. Han svarar på frågor om hur myndighetens flytt till Malmö påverkar användarna.

TEXT KATARINA C. CARLSSON FOTO STEFAN TELL

När flyttar MTM till Malmö?

– Från den 1 januari kommer vi att bedriva vår verksamhet fullt ut från Malmö, med undantag för tidningen 8 sidor, som även i fortsättningen kommer att ha sin redaktion i Stockholm. Det tar lite tid att introducera nyanställda till verksamheten, så redan nu har vi nya medarbetare på plats som sätter sig in i arbetet och successivt tar över arbetsuppgifter från dem som har valt att inte följa med till Malmö.

Varför flyttar MTM till Malmö?

– Det är regeringen som fattat beslutet om att flytta MTM till Malmö och vi är en av många myndigheter som omlokaliseras. Syftet är att stärka den statliga närvaron och spridningen av statliga myndigheter.

Hur påverkar flytten verksamheten?

– Vår ambition och strävan är så klart att verksamheten inte ska påverkas av flytten. Men under en period när många nya medarbetare kommer in och mycket är nytt för många så är det svårt att hålla samma tempo i produktionen som tidigare. Under en kortare period kan det därför bli så att antalet nya talböcker minskar. LL-förlaget har också en återhållsam utgivning nästa år. Kurslitteratur för studerande på hög-

skola och universitet och titlar i särskilda format, till exempel i punktskrift, kommer att produceras i samma omfattning som tidigare och berörs alltså inte.

Hur kommer jag som användare av MTM:s produkter märka av flytten?

– Under en kortare period kan du märka att antalet nya talböcker minskar något. Men i övrigt hoppas vi att själva flytten inte ska märkas nämnvärt. Du hittar våra produkter och tjänster på samma ställen som idag och du når oss på samma sätt som tidigare. Något som vi däremot hoppas att du ska märka är att vi kommer att jobba allt mer med att driva på utveckling, teknik och kunskap inom tillgänglig läsning. På så sätt kan fler aktörer ge ut tillgängliga böcker och tidningar som möter behoven på ett ännu bättre sätt än idag. Det här är något som vi hoppas att alla med behov av tillgängliga medier ska få stor glädje och nytta av!

Kommer Läsliv fortfarande att finnas nästa år?

– Ja, absolut. Vi ser fram emot att fortsätta dela med oss av nyheter, inspiration och tips kring tillgänglig läsning för alla, även under nästa år. ●

Namn: Magnus Larsson.

Gör: Är sedan 2016 generaldirektör för MTM. Han har tidigare varit generaldirektör på Myndigheten för press, radio och tv.

Magnus boktips
Kejsarn av Portugalien av Selma Lagerlöf. "En djupt rörande bok som håller dig i ett fast grepp."

Lättläst är en angelägen fråga för Ingrid Dalén och hon gläds åt att fler målgrupper har fått tillgång till bra litteratur.

I 60 år har Ingrid Dalén, 97 år, varit engagerad i funktionshinderfrågor och lättläst. Och det är därför vi träffas. Närmare bestämt för att prata om lättläst i allmänhet och lättlästa nyheter i synnerhet.

TEXT KATARINA CARLSTEIN CARLSSON **FOTO** CARINA GERDIN

Lättläst pionjär!

Ingrid tar emot i sitt hem, ett ståtligt 1920-talshus på Kungsholmen i Stockholm.

– Jag växte upp i det här huset, fast på bottenvåningen. Då var huset nybyggt, berättar hon.

Hennes engagemang i lättläst började med dottern Kajsa, som behövde extra stöd i skolan och gick i en så kallad hjälpklass.

– Under hennes tonår började jag fundera över hur hennes liv skulle bli. I vårt hem har böcker och läsning varit centralt, säger Ingrid. Kajsa var också i

behov av information, men behövde ett lättare sätt att ta till sig den.

Ingrid tänkte att Kajsa, och andra personer, som lärde sig långsammare och behövde lässtöd, skulle ha nytta av lättlästa nyheter. På den tiden satt hon i styrelsen på Riksförbundet för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning, FUB.

– Jag föreslog lättlästa sidor i nyhetstidningarna. Det var på FUB:s landsmöte 1974, berättar Ingrid Dalén.

Det är tack vare invandringen som statusen har höjts på lättläst litteratur.

Förslaget skickades vidare till regeringen. Trots en utredning som ställde sig positiv till förslaget hände det ingenting förrän i början på 1980-talet. Då fick Tältidningskommittén i uppdrag att utreda hur man bäst förmedlar nyheter till personer som har svårt att läsa. Detta ledde till att den lättlästa nyhetstidningen 8 Sidor såg dagens ljus och gavs ut med tre nummer hösten 1984.

Tidningen blev uppskattad! Först gavs den ut varannan vecka, men fick snart nuvarande veckoutgivning.

– Det blev inte lättlästa sidor i ”vanliga” tidningar, men det blev bra ändå, konstaterar hon.

Ingrid är också en stor påhejare av lättläst litteratur. Den första lättlästa utgivningen var ganska naiv. Men sedan kom bearbetningen av Fogelströms **Minns du den stad**.

– Det var bra litteratur på lättläst! Även om lättläst inte hade så hög status som den har nu så fick den bra mottagande.

Ingrid är glad över att målgruppen har vidgats, men hoppas att det inte går ut över den ursprungliga målgruppen, personer med intellektuell funktionsnedsättning.

– Det är tack vare invandringen som statusen har höjts på lättläst litteratur. Innan var det många som kritiserade lättläst för att den förstörde och urvattnade litteraturen. Så är det inte längre. ●

Agneta Json Granemalm är Årets läsombud 2019

Agneta Json Granemalm, får priset för att "... i många år oförtröttligt verkat för allas rätt att finna vägen till läsningen".

TEXT ÅSA AGERBRING OCH DAVID SÖDERGREN MEDIN
FOTO CATHARINA KÅBERG

Det är åttonde året som MTM delar ut priset till ett läsombud eller en högläsare som gjort extra fina insatser för att främja läsningen inom omsorgen.

– Nämen, vad kul! Jag tycker ju att detta är så viktigt. Så länge jag bara orkar och kan så kommer jag att fortsätta med detta, för det ger så otroligt mycket tillbaka. Att bli utsedd till Årets läsombud blir ju som kronan på allt som man har gjort under alla dessa år!

Agneta har arbetat som läsombud, utvecklat högläsning inom daglig verksamhet och utbildat många nya högläsare. Nu som pensionär är hon fortfarande med i den kommunala arbetsgruppen och läser för grupper både inom LSS- och äldreomsorg. Engagemanget är stort.

– Det handlar om att förmedla något till någon som inte kan ta det till sig på egen hand. Responsen tillbaka är så givande och när man ser att ögonen vaknar till liv, ja då blir man så glad. Böcker får minnet att leva igen. En tid som man kommer ihåg, en händelse eller plats. Det ska man ta vara på. ●

Det blir ju som kronan på allt som man har gjort under alla dessa år!

Agnetas tips till högläsare

- Gör det enkelt
- Läs korta noveller eller berättelser
- Läs inte för fort, läs varierat
- Använd rekvisita för att förstärka upplevelsen
- Det är bra att få se på bilder eller klämma, känna och lukta på saker

Lättlästa boktips!

Vid årsskiftet omlokaliseras MTM till Malmö. Vi låter oss därför inspireras av Skåne och skåningar i våra lättlästa boktips.

Jag är Zlatan

av **David Lagercrantz** och **Zlatan Ibrahimovic**

Zlatan Ibrahimovics uppväxt i Rosengård var tuff. Han stal cyklar och bråkade med familjen och lagkamraterna. Men tricksen från förorten tog han med sig till fotbollsplanen när han blev proffs i bland annat Milan och Barcelona.

Med egna ord berättar Zlatan om kampen och kickarna, om livet som en av världens bästa fotbollsspelare.

Succén **Jag är Zlatan** är återberättad till lättläst av författaren och fotbollsälskaren Mats Wänblad.

LL-förlaget. **L T P**

Fotografens död

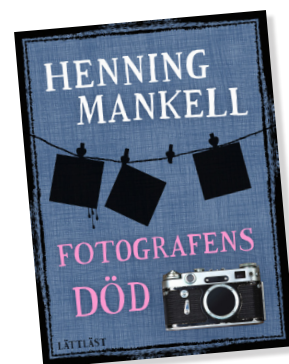
av **Henning Mankell**

Henning Mankell har skrivit många kända böcker om polisen Kurt Wallander som bor och jobbar i Ystad. Fotografens död utspelar sig också i den sydsvenska staden. Fotografen Simon Lambert hittas död, ihjälslagen i sin ateljé.

Några timmar senare ringer det hemma hos kommissarie Wallander. Han har en viktig uppgift: ta fast mördaren.

Finns som lättläst och talbok inläst för lästräning i tre versioner; normal, långsam och extra långsam inläsning.

LL-förlaget. **L T P**

Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige

av **Selma Lagerlöf**

Den skånske bondpojken Nils Holgersson är en ganska lat och sur typ. En dag förvandlar en tomt honom till en liten pyssling. Plötsligt kan han prata med alla djur på gården. När en flock vilda gäss flyger förbi försöker Nils hindra en av gårdens gäss att flyga iväg. Det slutar med att han hamnar på gåsen Akkas rygg.

Flocken flyger längre och längre norrut. Nils får se hela Sverige från gåsens rygg.

Bearbetning av Hans Petersson och Tomas Dömstedt. Vilja förlag. **L T P**

Axel var idiot

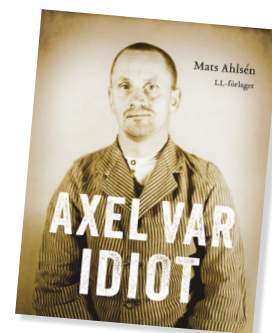
av **Mats Ahlsén**

Axel föddes 1903 med en intellektuell funktionsnedsättning. Men då sa man inte så. Istället kallades han för sinnesslös eller idiot.

I många år var Axel inlåst på Vipeholms mentalsjukhus i Lund. Han fick inte träffa sina föräldrar och tvingades sluta skolan. Under många år var han med om ett medicinskt experiment, utan att veta om det.

Axel var idiot är historien om hans liv, men det är också en berättelse om hur Sverige behandlade personer med intellektuell funktionsnedsättning under 1900-talet. Hur man gått från att vara grym till att bli mänsklig.

LL-förlaget. **L T P**

Elevers perspektiv på Legimus

Vill du veta vad elever tänker om Legimus? Specialläraren Camilla Brink har undersökt det i examensarbetet **Tankar om talböcker, elevperspektiv på Legimus**. I studien medverkade elever i årskurs 4 till 9 och som har ett Legimuskonto. Camilla Brink har frågat vilka för- och nackdelar de ser med att använda talböcker, om de tittar på texten samtidigt som de läser och om de får stöd och uppmuntran av sina lärare.

Studien visar att eleverna till största delen är positivt inställda till att använda talböcker. De menar att talböcker gör det lättare att förstå texter och ger dem möjlighet att uppleva spännande böcker som de annars hade haft svårt att läsa. Att kunna läsa samma böcker som sina klasskamrater var också en viktig aspekt.

Ett antal negativa faktorer framkom också. Såsom bristen på inlevelse hos inläsaren och att det är pinsamt att använda talböcker. De uppfattar det också som att deras lärare tycker att fysiska böcker är bättre. Då det gäller hur respondenterna uppfattar lärares attityd och kompetens inom detta område visar resultaten på stora variationer.

Du hittar studien på mtm.se

FOTO: RICKARD LERIKSSON

Det här läser internerna

Dagens juridik har tagit fram statistik över de mest utlånade biblioteksböckerna på anstalterna där de som döms till långa fängelsestraff hamnar. Böcker om våld och knark står högst upp på listan. Ann Törnkvists **Följ fucking order** om den så kallade Södertäljemaffian är den mest utlånade boken på både Hall och Kumla. I en intervju med SVT säger Törnkvist att hon tror att alla vill läsa om "sin egen bransch".

– Jag är inte det minsta förvånad, säger hon.

Andra populära böcker på anstalterna är "Shantaram" och "Träna en kvart om dagen med Paolo Roberto".

FOTO: MAX BROWERS

Ny lag om tillgängliga webbplatser

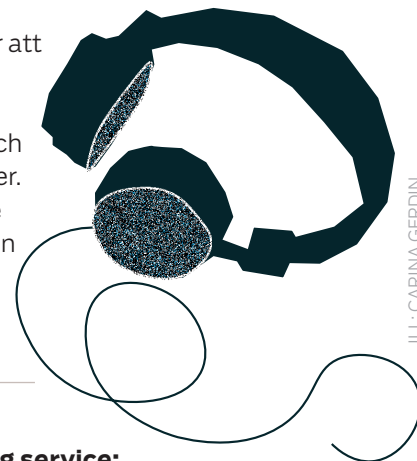
Från den 1 januari 2019 gäller lagen om tillgänglighet till digital offentlig service, som är Sveriges införlivande av EU:s webbtillgänglighetsdirektiv. Meningen med direktivet är att förbättra tillgängligheten i offentliga aktörers webbplatser och appar, främst för personer med funktionsnedsättning.

Lagen omfattar publika webbplatser och appar, intranät och dokument, som exempelvis pdf:er.

46 procent av sålda böcker är ljudböcker

Svenska förläggarföreningen har publicerat en ny rapport, **Ljudboken: hur den digitala logiken påverkar marknaden, konsumtionen och framtiden**, om ljudboksmarknaden. Den strömmande ljudboken är sedan flera år väl etablerad i Sverige och är också det format som ökar mest.

De senaste siffrorna visar att 46 procent av antalet sålda böcker är digitala och då i första hand strömmande och nedladdningsbara ljudböcker. Intäkterna har däremot inte motsvarande utveckling. Den digitala boken genererar inte intäkter på samma nivå som tryckta böcker.

ILL: CARINA GERDIN

Kraven på digital offentlig service:

- Möjlig att uppfatta
- Hanterbar
- Begriplig
- Robust

Källa: webbriktlinjer.se

Läsinspiratör Karin Cellton brinner för sitt arbete inom lästerapi. "Det kan ge tröst i sorg, stärka någon i livskris och hjälpa utmattade att återhämta sig".

Många läsinspiratörer börjar få upp ögonen för Shared reading – en metod där man tillsammans med andra pratar om sin läsupplevelse. Karin Cellton på biblioteket i Gustavsberg delar med sig av sina erfarenheter och berättar om kommande projekt.

TEXT OCH FOTO CARINA GERDIN

Karin leder samtal om det mänskliga

Karin Cellton är läsinspiratör och arbetar lästerapeutiskt med både grupper och enskilda. En av hennes planer för hösten är biblioterapi för personer som är sjukskrivna för psykisk ohälsa.

Biblioteket finns i den runda tegelröda byggnaden i Gustavsbergs centrum. Här har Karin en tjänst som hon är mycket fri att utforma efter eget huvud. Idéerna är många. Lösbladen om den nya läsgruppen i biblioterapi har precis kommit ut i biblioteket. Hittills har bara en person hunnit anmäla sig.

– Det kommer säkert att bli fler, men om inte kör jag ändå. Då får det bli han och jag!

Under året har Karin arbetat med en läsgrupp med deltagare från sfi. Grundgruppen består av ett tiotal deltagare, men hur många som dyker upp till varje enskilt tillfälle varierar. Ibland dyker nya ansikten upp. Gruppen är öppen och alla är välkomna. Det enda Karin gärna vill vara säker på är att det finns kaffe så att det räcker.

I november förra året gick Karin en utbildning i shared reading som anordnades av den brittiska organisationen The Reader.

– Det var det bästa jag gjort i hela mitt liv. Jag rekommenderar alla bibliotekarier och andra som jobbar med litteratur att

Shared Reading

Metoden, utvecklad av litteraturvetaren Jane Davis och förvaltd av The Reader Organisation, innebär att en utbildad läsledare inleder med att läsa ett stycke ur en kortare text, för att sedan leda samtalet kring de tankar och känslor som texten väcker. Deltagarna bjuds in att läsa högt om de så önskar och vill. Forskning visar att metoden bland annat ger förbättrad självkänsla, större självförtroende, minskar känslan av ensamhet och ger ett ökat intresse för att läsa. Läs mer om shared reading på thereader.org.uk

gå den. Vi var en liten grupp som hängivet dedikerade all tid till läsning och samtal. Vi fick verktyg för att få med alla deltagare, att ställa rätt slags frågor och låta folk ta plats – och hur man avbryter andra som kanske tar för mycket plats.

Hon har även gått en kurs i biblioterapi i Folkuniversitetets regi.

– Skillnaderna mellan biblioterapi och shared reading är inte så stora, säger Karin. I shared reading läser jag högt för gruppen och man läser ingenting emellan träffarna. Därför väljer man korta texter. Gemensamt för biblioterapi och shared reading är att det är deltagarnas egna upplevelser som samtalet handlar om, inte om vad som händer i texten, symbolik eller karaktärernas utveckling.

– Jag har en backlist, men hur jag väljer texter beror på hur gruppen ser ut. Det finns två spår. Man kan välja böcker man mår bra av – varma, härliga, feelgoodromaner. Det andra spåret är texter man kan spegla sig i och som får en att tänka efter. En sådan bok är **Jag är, jag är, jag är** av Maggie O'Farrell. Den är bra, för att den kan leda in samtalet på döden och allas dödlighet.

Litteraturen ska fungera som ingång till att börja prata om viktiga saker, sådant som är motsatsen till kallprat. Det är det rent mänskliga som är intressant att prata om.

När är behandling med lästerapi bra?
– Alltid! Det är alltid bra med lästerapi.

Tips till bibliotek som vill arbeta med biblioterapi

- Avsätt tid och prioritera
- Gå tillbaka till grunduppdraget med läsning i fokus
- Ge bibliotekarien lästid
- Gå en kurs i biblioterapi

Tips på texter att läsa i grupp:

- Sångtexter är direkta med bra rytm.
- Dikter kan också fungera, men kräver ofta mer av läsaren.
- Edit Södergran
- Astrid Lindgrens sagor

Det är deltagarnas egna upplevelser som samtalet handlar om.

Det kan ge tröst i sorg och kan stärka någon i livskris. Det kan hjälpa utmattade att återhämta sig och deprimerade att hitta tillbaka till livet.

Karin tar även emot enskilda i lästerapi.

Då skriver hon ut recept på böcker till sin klient. Ofta har den som är utmattad eller deprimerad svårt att hitta koncentration för läsning. Ett generellt råd från Karin är:

– Man kan gå tillbaka till en bok man läst tidigare och älskat, eller en ungdomsbok. Läsning som inte ger så mycket motstånd men griper tag i en.

Karin har själv erfarenhet av att mödosamt återvända till läsningen då livet känns tungt. Karin Johannissons **Den sårade divan** var en hjälp att se och förstå sig själv i ett större sammanhang. En personlig favorit är också Inger Edelfeldt.

Tjänsten som läsinspiratör är inte vikt för någon särskild målgrupp. Karin kan därför rikta sig till alla och det ser hon som en enorm fördel.

– Alla är mitt uppdrag, det är en otrolig frihet. ●

Karins boktips

● **Den sårade divan**

av Karin Johannisson **T**

● **Jag är, jag är, jag är - ett hjärtslag från döden**

av Maggie O'Farrell **T**

Att läsa texter tillsammans stärker självkänsla och självförtroende. Litteraturen och samtalen öppnar dörrar till gemenskap och får till och med läkande effekter. Shared Reading introduceras nu i Sverige.

TEXT OCH FOTO MARITA FORSBERG

Kravlös läsning tillsammans läker

I Sverige sprids nu den brittiska metoden Shared Reading för högläsning i grupp. Catharina Kåberg representerar Myndigheten för tillgängliga medier i ett Shared Reading-projekt som drivs av Studieförbundet Vuxenskolan i Jönköpings län. Vid projektets slut ska det finnas möjlighet att delta i Shared Reading i alla kommuner i Jönköpings län inom till exempel primärvård, psykiatri, kriminalvård och på allmänna platser som bibliotek.

Jag fångar upp Catharina i språnget. Hon är mycket glad och entusiastisk över vad projektet kan komma att innebära.

– Det här är jätteintressant för oss på MTM. Det är en ny metod för högläsning i grupp, något som vi har arbetat med att inspirera till sedan länge inom omsorgen med hjälp av läsombud och frivilliga högläsare. Målgruppen personer med eller i riskzonen för psykisk ohälsa, som Jönköpingsprojektet vänder sig till, är också ny för oss.

Under första delen av projektperioden, som sträcker sig över tre år, har man

koncentrerat sig på att översätta det engelska studiematerialet, leta svenska texter, utbilda läsledare och förbereda för att starta upp läsgrupper.

– Nu är flera läsgrupper startade och andra på gång. Det är väldigt roligt att höra deltagare beskriva vad grupperna betyder för dem; vilken glädje läsningen och samtalen ger, att man känner sig respekterad och lyssnad på och hur spännande det är att få dela andras tankar.

I Shared Reading är texten och den delade läsupplevelsen i fokus. Deltagarna läser inget före eller mellan träffarna utan får texten av läsledaren först på plats. Man måste inte varken läsa högt eller delta aktivt i samtalet om man inte orkar eller vill. Kravlösheten känns som en befrielse för många av deltagarna och ses som något mycket positivt.

Syftet med Shared Reading är inte terapeutiskt, men de hälsoeffekter som ändå kan uppstå är en välkommen bonus. ●

Catharina Kåberg, Myndigheten för tillgängliga medier.

”Det är väldigt roligt att höra deltagare beskriva vad grupperna betyder för dem.”

Så ska fler börja läsa och må bättre

Studieförbundet Vuxenskolan Jönköpings län startade 2018 ett treårigt Shared Reading-projekt i samarbete med MTM, regionens folkhälsoavdelning, Kommunal utveckling, Regionbiblioteket och IFS (Intresseföreningen för schizofreni och liknande psykoser). Målgrupp för projektet är vuxna med eller i farozonen för att utveckla psykisk ohälsa. Projektet finansieras med medel från Allmänna Arvsfonden. Projektets hemsida: www.sv.se/sharedreading

Frågor och svar!

Anna Jönsson på MTM delar med sig av frågor och svar som kommer till Svarstjänsten.

Fråga MTM

Har du någon fråga du skulle vilja få hjälp med? Svarstjänsten på MTM svarar på frågor som gäller talböcker, punktskriftsböcker och böcker på lättläst.

Telefon:
08-580 02 710
E-post:
info@mtm.se

Om en användare lägger till en talbok i bokhyllan på Legimus.se, läggs den till på appen då också?

– Ja, om en användare lägger till en bok i bokhyllan så syns den på alla enheter. Däremot laddas inte boken ner automatiskt, utan det måste göras individuellt på varje enhet.

Har en elev med låga värden på Diagnostiska läs- och skrivprov (DLS) rätt till talböcker?

– Enbart ett lågt resultat på ett DLS-prov, ibland kallat Staninetest, är inte tillräckligt för att en elev ska ha rätt till talböcker. Eleven ska ha en funktionsnedsättning som medför en läsnedsättning.

Du är välkommen att höra av dig till Svarstjänsten om du är osäker på om en elev är berättigad till talböcker.

Vi ser en stor ökning av användare som vill ha talböcker på grund av koncentrationssvårigheter. Räknas det som en funktionsnedsättning?

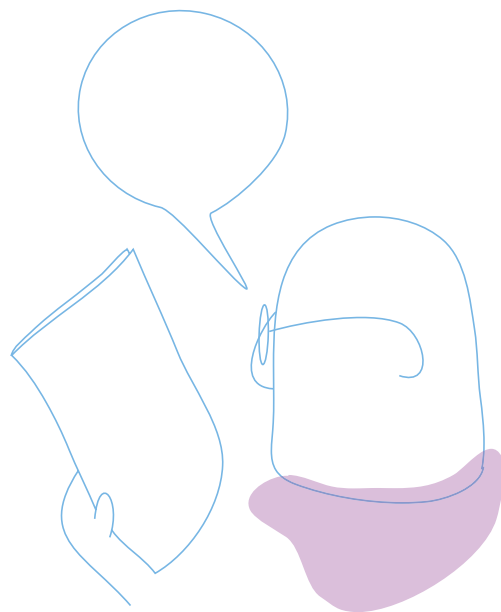
– Koncentrationssvårigheter är i sig ingen funktionsnedsättning. Däremot kan man ha koncentrationssvårigheter på grund av en funktionsnedsättning och därför ha svårigheter att ta till sig tryckt text.

Finns det något annat stöd till de som har svenska som andraspråk, men inte har rätt till talböcker?

– De som inte har rätt till talböcker kan använda sig av ljudböcker, eftersom det är en kommersiell produkt som alla kan ta del av.

För ljudböcker på andra språk än svenska kan man vända sig till världensbibliotek.se.

Utöver det så finns också böcker via LL-förlaget och den lättlästa nyhetstidningen 8 Sidor. Den ges ut i en massa olika format, bland annat som inläst tidning.

BIT FÖR BIT

Hur mycket kan du om litteratur? Testa dig själv eller tävla mot andra! Läs en ledtråd i taget och svara när du tror att du kan. Rätt svar finns under frågorna.

	5 POÄNG	4 POÄNG	3 POÄNG	2 POÄNG	1 POÄNG
EN SVENSK FÖRFATTARE	Föddes 1964 i Mockfjärd i Dalarna.	Den vita jorden, Den röda himlen och Den svarta solen är tre av hennes verk.	Kattfot är en ledtråd till efternamnet.	Hon satt i Svenska Akademien 2009-2018.	Förnamnet är Lotta.
ETT LANDSKAP	Här utspelar sig stora delar av PC Jersilds bok Efter floden.	I detta landskap, vid Buttle station, växer Sonja Åkesson upp.	Från Hångers källa i detta landskap kommer inspirationen till Den blomstertid nu kommer.	Här löser Maria Wern och Anders Knutas brott, fast inte tillsammans.	Stockholmsvecka, Medeltidsvecka och Almedal lockar folk till detta landskap.
METEOROLOGISKT FENOMEN	Pegasen som håller ordning på vädret i Ponyville är en ledtråd.	Krigarbåt som bar fenomenets namn sänktes 1985.	Ronnie James Dio har sjungit i ett band med detta namn.	Fenomenet finns med i titeln på en mycket populär sång från Trollkarlen från Oz.	Fenomenet beskrivs som ett fullständigt ljusspektrum i form av en båge på himlen.
ETT MANSNAMN	Namnet betyder "den lille".	Så heter huvudpersonen i På västfron-ten intet nytt.	Han löste mordgåtor i H.-K. Rönloms böcker.	Bläckfisk som förutspådde rätt vinnare i Tysklands VM-matcher 2010.	Spelade bas i the Beatles.
EN PJÄS AV SHAKE-SPEARE	En marscherande skog spelar en viktig roll.	I inledningen möter vi tre häxor.	Duncan, Banquo och lady Macduff är bara några av de som stryker med.	Inom teatern anses det föra otur med sig att säga pjäsens namn.	Huvudpersonen vill gärna bli kung av Skottland.

Rätt svar: En svensk författare: Lotta Lotass. Ett landskap: Gotland. Meteorologiskt fenomen: Regnbåge. Ett mansnamn: Paul. En pjäs av Shakespeares: Macbeth.

FRÅGOR: ERIK RÅGVIK

Seriestrippen

SERIESTRIPPEN: JENNY HOLMLUND

Böcker att läsa höst och vinter

Människors livsöden kan vara nog så spännande som deckare. Här tipsar vi om fem medryckande romaner.

TEXT CLARA LINDSTRÖM FÖRFATTARFOTO ANISSA PHOTOGRAPHY

The hate U give

Angie Thomas

Starr är 16 år och lever två olika liv. Det ena utspelar sig i en fattig stadsdel och det andra i en fin privatskola. Ingenstans kan hon vara sig själv. En kväll får hon skjuts hem av en gammal kompis. De blir stoppade av en polis och kompiserna skjuts ihjäl. Starr måste ta ett svårt beslut – ska hon våga vittna om vad som har hänt? En blivande klassiker! **T P**

Tjuvarnas stad

David Benioff

Leningrad, 1942. Vintern är obarmhärtig och svälten svår. 17-åriga Lev grips när han ska råna en ihjälfrusen tysk pilot och istället för att bli avrättad får han ett uppdrag: att hitta 12 ägg till ett bröllop. Men hur hittar man 12 ägg i en stad där en skiva lök är en festmåltid? Oavbrutet spännande! **T P**

Carol

Patricia Highsmith

Snöflingorna singlar mot marken och inne på Frankenbergs varuhus på Manhattan står butiksbiträdet Therese Belivet och drömmer om ett annat liv. När en elegant kvinna i päls närmar sig disken förändras allt. En osentimental och kraftfull roman om kärlek och frigörelse. **T P**

Eleanor Oliphant mår alldeles utmärkt

Gail Honeyman

Eleanor Oliphant har inga vänner och ingen partner. Varje helg festar hon till det med fryspizza och två flaskor vodka. Hon intalar sig att det är så det ska vara. Av en slump träffar hon IT-killen Raymond och förstår hur ensam hon har varit. Tragisk men charmig och kul. **T P**

Det växte ett träd i Brooklyn

Betty Smith

Det är början av 1900-talet och Francie Nolan bor i Brooklyn. Föräldrarna är andra generationens invandrare och sliter för ett bättre liv. Francie har svårt att passa in och för att uthärda den tuffa vardagen blir fantasin en tröst. Boken är baserad på författarens eget liv. **T P**

